

مصوبه مورخ ۱۳۹۹/۷/۲۷ هیات مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز در خصوص اظهارات معاون رئیس قوه قضاییه مبنی بر تاسیس اداره نظارت بر وکلا:

استقلال کانون وکلا، با دادرسی منصفانه، احقاق حقوق شهروندان و اعتبار و منزلت دستگاه قضایی پیوند خورده است. براین اساس، کانون وکلای دادگستری مرکز، مستندا به بند «ب» ماده ۶ لایحه قانونی استقلال، نظارت سازمانی بر اعمال وکلا را از جمله صلاحیت‌های ذاتی و انحصاری کانون‌های وکلای دادگستری دانسته و ضمن تأکید بر اجرای استثنایی و موردی اختیارات منصوص در مواد ۱۵، ۱۶، ۱۸ و ۲۱ لایحه قانونی استقلال کانون وکلا توسط مقامات مذکور در این مواد، خاطر نشان می‌سازد که اختیارات اداره کل جدیدالتأسیس نظارت در معاونت محترم حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه، به اعضای کانون‌های وکلای دادگستری قابلیت اعمال قانونی نداشته و گسترش اختیارات استثنایی و موردی منصوص در مواد فوق، مغایر با قانون و ناقض استقلال کانون وکلاست. از ریاست محترم قوه قضاییه انتظار دارد در راستای تحقق اصول مندرج در سند امنیت قضایی، از تسری اختیارات اداره مذکور به اعضای کانون‌های وکلای دادگستری جلوگیری به عمل آورند.»

سند امنیت قضایی در ۳۷ ماده از سوی آیت‌الله ریسی، رئیس قوه قضاییه ابلاغ شد

بی‌طرفی. الف- اصل استقلال قضایی پیش‌شرط تحقق امنیت قضایی و تضمین اساسی برای رسیدگی عادلانه است. در راستای وظایف مصرح در اصل ۱۵۶ قانون اساسی که قوه قضاییه را قوه‌ای مستقل از سایر قوا، پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی معرفی می‌کند، این قوه از هرگونه اعمال نفوذ از اشخاص، نهادها و دیگر قوا مصون است. ب- قضات در تصمیم‌گیری‌های خود در تمام مراحل دادرسی مستقل هستند و هرگونه اعمال فشار از جمله جابجایی اجباری موضوع اصل یک‌صد و شصت و چهار قانون اساسی و منع دیگر حقوق قانونی بر آن‌ها ممنوع است. پ- قاضی باید در نهایت بی‌طرفی به دادرسی بپردازد. هرگونه اعمال تبعیض، تعصب و پیش‌داوری قاضی تحت تأثیر افکار و عقاید شخصی و عوامل درونی یا بیرونی مبنی بر حمایت از یک طرف دعوی، نقض اصل بی‌طرفی محسوب می‌شود و با متخلف طبق قانون برخورد خواهد شد. **ماده ۷- اصل تمرکز بر امور قضایی.** فکیک عمل قضایی از عمل اجرایی و اصل تمرکز بر امور قضایی لازمه تفکیک قوا و اصل استقلال قضایی است. بنا به اصل ۱۵۶ قانون اساسی، قوه قضاییه در راستای رسالت اصلی خود به امر قضایی و نظارتی می‌پردازد. در این راستا قوه قضاییه با استفاده حداکثری از ظرفیت دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی نسبت به برون‌سپاری امور غیرقضایی اقدام لازم را به عمل می‌آورد. علاوه بر این از توسعه بی‌رویه مراجع غیرقضایی ممانعت می‌نماید و در هر حال ایجاد هر مرجع شبه قضایی با حضور عضو قاضی منوط به موافقت قوه قضاییه می‌باشد. بدین منظور و در راستای طرح تحول قوه قضاییه خروج پرونده‌های با صبغه غیر قضایی از صلاحیت محاکم باعث افزایش کارآمدی دستگاه قضایی، کاهش اطاله دادرسی و تضمین اصل امنیت قضایی خواهد شد. **ماده ۸- اصل برابری در مقابل قانون.** همه اشخاص در مقابل قانون و مراجع دادگستری مساوی هستند. در راستای تضمین قانونی اصل برابری، رفتار برابر و یکسان با همه اشخاص در مراجع قضایی، شبه قضایی و اداری، شرط ضروری دادرسی عادلانه است. به این منظور، همه افراد بدون تبعیض از هر حیث از قبیل جنسیت، نژاد، رنگ، زبان، دین، عقاید سیاسی و دیگر ویژگی‌ها از حق دادخواهی و دادرسی عادلانه برخوردارند. بخش دوم: حقوق عام شهروندی مربوط به امنیت قضایی. **ماده ۹- حق دادخواهی و دسترسی به مراجع قضایی.** الف- دادخواهی حق هر شخص است و اعمال هرگونه ممانعت، محدودیت و تبعیض در احقاق حق ممنوع است. دسترسی آسان به

اصل شفافیت، تضمین کیفیت قانون و آراء قضایی از نظر قابلیت فهم و وضوح آن برای همه شهروندان باهدف افزایش اعتبار نظام حقوقی است. بر اساس این اصل، تصمیمات مراجع قضایی، شبه قضایی و اداری باید عاری از ابهام بوده و دارای انسجام باشد. در این راستا: ۱- لویح قضایی، آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های قضایی باید به نحوی نگارش شود که برای همه شهروندان و قضات در مقام استناد واضح و قابل فهم باشد. ۲- همه آراء قضایی باید مستدل و مستند به قانون و موجه باشد و به اصحاب دعوا ابلاغ شود. قضات مکلفند با پرهیز از به کار بردن الفاظ و عبارات کلی و مبهم، فرآیند اتخاذ تصمیم و دلایل آن را با جزئیات در رای خود منعکس کنند، به نحوی که امکان نظارت دقیق بر فرآیند تصمیم‌گیری از سوی مرجع بالاتر فراهم شود. تصمیمات اداری اتخاذ شده در فرآیند دادرسی نیز در صورتی که بر حقوق طرفین دعوا تأثیر گذارد باید مستدل باشد و به آن‌ها اعلام شود. ۳- جهت ارتقاء شفافیت فرآیند رسیدگی در مراجع قضایی اقدامات زیر در دستور کار قوه قضاییه قرار می‌گیرد: الف- جهت سهولت دسترسی مردم، برنامه و اوقات رسیدگی جلسات علنی دادگاه‌ها در تارنمای قوه قضاییه منتشر و در نمایشگرهای تعبیه شده در دادگاه‌ها نیز به

تحقق امنیت قضایی، مستلزم احترام به حقوق مکتسبه اشخاص و حمایت از انتظارات مشروع آنان است

نمایش گذاشته شود. ب- صدا و تصویر جلسات رسیدگی به تشخیص دادگاه یا در صورت درخواست شاکی یا طرفین دعوی به‌طور کامل ضبط و در سوابق پرونده نگهداری شود. در صورت مخالفت با این درخواست، دادگاه به نحو مستدل آن را رد می‌کند. علاوه بر این، قضات می‌توانند از مرور محتوای ضبط‌شده در صدور رأی استفاده کنند. در فرآیند دادرسی، دادستان، طرفین دعوا یا وکلای آن‌ها، می‌توانند تحت نظارت مراجع قضایی محتوای ضبط‌شده را به‌عنوان مدرک مورد ملاحظه و استناد قرار گیرد. پ- آراء قطعی دادگاه‌ها با هدف تحلیل و نقد صاحب‌نظران و متخصصان به‌صورت کامل ضمن حفظ حریم خصوصی اشخاص در تارنمای قوه قضاییه منتشر و در دسترس عموم قرار می‌گیرد. **ماده ۶- اصل استقلال قضایی و**

تضمین عدالت و تأمین حقوق فردی و اجتماعی تأکید شده است همچنین، سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی، بهره‌مندی از امنیت قضایی را از ویژگی‌های جامعه‌ی ایرانی در افق این چشم‌انداز، برشمرده است. **بخش اول: هدف و اصول امنیت قضایی. ماده ۱: هدف امنیت قضایی.** هدف امنیت قضایی، رسیدن به عدالت قضایی است که اثر آن ایجاد اعتماد شهروندان به قانون و نظام قضایی است تا در چارچوب آن اشخاص از آسودگی خاطر و احساس امنیت در تضمین و احقاق حقوق و آزادی‌های خود برخوردار شوند. **ماده ۲- اصل اعتماد و انتظار مشروع.** ۱- اصل اعتماد مشروع، عبارت است از امکان پیش‌بینی نتایج نظام حقوقی که در نهایت می‌تواند اعتماد شهروندان به نظام قضایی را جلب کند. ۲- تحقق امنیت قضایی، مستلزم احترام به حقوق مکتسبه اشخاص و حمایت از انتظارات مشروع آنان است. رعایت امور مذکور در عرصه تصمیم‌گیری‌های قضایی و اداری در راستای اصل کلی اعتماد مشروع، علاوه بر ثبات و پیش‌بینی‌پذیری نظام حقوقی، نقض حقوق و آزادی‌ها را نیز کاهش می‌دهد. انتظارات مشروع عبارت است از خواسته‌ها و توقعات معقولی که در روابط متقابل افراد با مقامات (اعم از قضایی و اداری) در اثر تصمیمات، اعلامات، سیاست‌ها و رویه‌های اداری و اجرایی ایجاد شده و در صورت نقض می‌تواند موجب ایراد خسارت شود. **ماده ۳- اصل عطف به ماسبق نشدن قوانین و مقررات یا قبح عقاب بلا بیان.** قوانین و مقررات عطف به ماسبق نمی‌شوند مگر در خود آن‌ها ترتیب دیگری مقرر شده باشد. هیچ فعلی یا ترک فعلی به استناد قانونی که بعدازآن وضع شده است جرم محسوب نمی‌شود و مرتکب آن مشمول مجازات بعدی نمی‌شود مگر مجازات بعدی اخف باشد. افراد حق دارند پیش از ارتکاب یک عمل یا ورود به وضعیتی حقوقی از لوازم و عواقب قانونی آن آگاهی یابند. احترام به این اصل باید در مصوبات و تصمیمات مراجع قضایی، شبه قضایی و اداری، به‌ویژه در مواردی که به حقوق مکتسبه افراد مربوط است، تأمین شود. **ماده ۴- اصل قانونی بودن جرم و مجازات.** رأی مراجع قضایی، اداری و شبه قضایی باید مستدل، موجه و مستند به مواد قانونی باشد. دادگاه صالح جز به استناد قانون، حکم به مجرمیت و تعیین مجازات نمی‌دهد. همین حکم درباره تعیین تخلفات و مجازات‌های انتظامی جاری است. حکم به مجرم بودن و تعیین مجازات تنها به استناد قانون و به حکم دادگاه صالح است. **ماده ۵- اصل شفافیت.**

سند امنیت قضایی در ۳۷ ماده از سوی آیت‌الله ریسی، رئیس قوه قضاییه ابلاغ شد. متن این سند به شرح زیر است:

سند امنیت قضایی: «وَ إِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ» در اجرای بند «ب» ماده ۱۲۰ قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵ و به‌منظور تحقق اهداف بندهای ۶۵، ۶۶ و ۶۷ سیاست‌های کلی قانون برنامه ششم توسعه کشور مصوب ۱۳۹۴ «سند امنیت قضایی» به شرح مواد آتی است.

مقدمه: نظام قضایی در قانون اساسی نقش بنیادین دارد. لذا اصل یک‌صد و پنجاه و شش قانون اساسی، وظیفه پشتیبانی از حقوق فردی و اجتماعی و همچنین تحقق بخشی به عدالت را بر عهده قوه قضاییه نهاده است. در راستای ایفای این نقش، اشخاص حق دارند از آثار و نتایج حقوقی و قضایی رفتار و اعمال خود و دیگران در حدود قانون آگاه باشند. این مهم، مستلزم ثبات نسبی در وضع قواعد و اجرای آن‌ها و احترام به حقوق مکتسبه افراد است. حقوق اشخاص ایمن نخواهد بود، مگر آنکه به هنگام تعدی به آن، نظام قضایی شایسته، مستقل و قانون محور برای دادخواهی و احقاق حق حضور داشته باشد. در جامعه مردم‌سالار و اسلامی، اعتماد عمومی به نظام قضایی، اقتدار و انسجام دستگاه قضایی از اهمیت ویژه برخوردار است. امنیت قضایی حالتی است که در آن، حیثیت جان، مال و کلیه امور مادی و معنوی اشخاص در حمایت قانون و مصون از تعرض باشد و تأمین چنین امنیت عادلانه‌ای برای همه بر عهده قوه قضاییه قرار گرفته است. این سند تلاش دارد با ترسیم سیاست‌های کلی مرتبط با تأمین امنیت قضایی شهروندان و با رویکرد تحول نظام قضایی، گام بردارد. پایبندی به اصل حاکمیت قانون و اصل استقلال قوه قضاییه و قضات دادگستری از الزامات بنیادین دستیابی به امنیت قضایی است. برای دستیابی به این هدف، همکاری سایر قوا، نهادها و مشارکت مردم که صاحبان اصلی این حقوق هستند، ضروری است. ایجاد امنیت قضایی، عموم جامعه را به تأمین حقوق شهروندی مطمئن خواهد ساخت و آرامش خاطر شهروندان را از عدم تضییع حقوق بنیادین آنان فراهم می‌آورد. در این راستا، بند چهاردهم از اصل سوم قانون اساسی، ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همگان را از امور دانسته که دولت باید برای تحقق آن تمام امکانات خود را به کار گیرد. در سیاست‌های کلی قضایی، مصوب مقام معظم رهبری مصوب ۱۳۸۱ نیز بر اصلاح ساختار نظام قضایی کشور در جهت

کانون وکلای دادگستری مرکز

• هیأت مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز مقررۀ زیر را درباره کارآموزی و در قالب نظامات در تاریخ ۱۳۹۹/۷/۲۷ تصویب نمود:

مصوبه: «پذیرش سرپرستی کارآموز وکالت توسط وکلای عضو کانون وکلای دادگستری مرکز صرفاً از بین کارآموزان عضو کانون وکلای دادگستری امکان پذیر بوده و قبول کارآموز خارج از افراد مذکور ممنوع است. این مقررۀ به‌عنوان نظامات کانون به‌اتفاق آرا تصویب شد.»

سال دوم - شماره بیست - هفته چهارم مهرماه ۱۳۹۹
نشریه روابط عمومی کانون وکلای دادگستری مرکز

«هر شخص باید حق دسترسی به نهادهای مبارزه با فساد را به منظور شکایت از طرز کار و سوء مدیریت و رفتار فسادآمیز همه اشخاص حقیقی و حقوقی را داشته باشد»

حقوقی: الف- اشخاص حق دارند از بدو تا ختم فرایند دادرسی در کلیه مراجع رسیدگی کننده، اعم از مراجع قضایی و شبه قضایی آزادانه وکیل انتخاب کنند. تمحیل وکیل یا تحدید حق آزادی انتخاب وکیل ممنوع است. ب- در نظام اسلامی وظیفه وکلا دفاع از موکل در جهت احقاق حق است و با توجه به نقش مهمی که وکلا در نظام قضایی و اجرای عدالت برعهده دارند، باید از تعقیب به سبب دفاع از حقوق موکل مصون بوده و بتوانند به صورت مستقل و فارغ از هرگونه فشار سیاسی داخلی و خارجی، تهدید و آزار و اذیت به فعالیت بپردازند. پ- قوه قضاییه برای اشخاصی که قادر به پرداخت هزینه خدمات حقوقی اعم از مشاوره و وکالت یا کارشناسی یا داورى اجباری نیستند، امکان بهره‌مندی از این خدمات را به‌طور رایگان یا ارزان‌تر فراهم می‌کند.

ماده ۱۳- حق حریم خصوصی: ۱- حریم خصوصی عبارت است از قلمرو زندگی خصوصی اشخاص که انتظار نقض آن را ندارند و هرگونه تعرض و مداخله دیگران ازجمله ورود، نظارت و دسترسی به آن بدون رضایت شخص ممنوع است. تمامیت جسمانی، مسکن، محل کار، اطلاعات و ارتباطات خصوصی شخص ازجمله ساحات حریم خصوصی وی به حساب می‌آید.

۲- هر کس از حق احترام به حریم خصوصی و خانوادگی، خانه و مراسلات خود برخوردار است. هرگونه بازرسی اماکن، اشخاص، اشیاء و ورود به منازل تنها با حکم قانون و با دستور مقام قضایی ممکن است. برای بازرسی از محل کار افرادی که به‌واسطه شغل خود اسرار دیگران نزد آن‌ها محفوظ است، نظیر وکلا و پزشکان باید ترتیب خاصی مقرر شود.

ماده ۱۴- احیای حقوق عامه: احیای حقوق عامه یکی از وظایف قوه قضاییه در بند دوم اصل یک‌صد و پنجاه‌وشش قانون اساسی است. این قوه در مرحله تصمیم‌سازی و صدور مصوبات قضایی و مراجع فرا قوه‌ای که در آن عضویت دارد برای حفظ حقوق اساسی مردم موضوع اصول نوزدهم تا چهل و سوم قانون اساسی، مانند تأمین امنیت یا سلامت و بهداشت عمومی و یا حمایت از تولیدات داخلی و یا حقوق مصرف‌کنندگان در تصمیمات مراجع مذکور اهتمام لازم را خواهد داشت. چنانچه پیش‌بینی شود حقوق و آزادی‌های بخشی از مردم ناگزیر نقض یا تحدید می‌شود باید قبل از هر اقدامی از وجود تضمین‌های کافی برای تأمین خسارات وارد شده اطمینان حاصل شود. در صورتی که حقوق

مراجع صالح قضایی، شبه قضایی، انتظامی و اداری حق بنیادین هر شخص است و قوه قضاییه باید مراجع قضایی را در نواحی ای از شهر مستقر نماید تا به سهولت در دسترس شهروندان باشد. ب- دسترسی مؤثر افراد توان خواه و سالمندان به انواع مراجع دادرسی بر مبنای برابر با دیگران در تمام مراحل دادرسی باید تضمین شود. بدین منظور، قوه قضاییه مکلف است از طریق جایابی صحیح ساختمان‌های دادگستری با توجه به موقعیت شهری، جمعیت و فاصله مکانی متناسب‌سازی این ساختمان‌ها برای استفاده‌ی این افراد، در نظر گرفتن محل پارک و نظایر آن را فراهم کند و علاوه بر آن نسبت به مناسب‌سازی فیزیکی مراجع قضایی، شبه قضایی و اداری قبلی و قدیمی به‌منظور دسترسی آسان آنان اقدام نموده و همچنین شرایط ویژه نگهداری و مراقبت از آن‌ها در فضای موردنظر را مهیا سازد.

ماده ۱۵- حق رسیدگی و دادرسی در مهلت معقول: الف- همه مراجع قضایی باید در مهلت معقول و بدون تأخیر غیرموجه، به دعاوی رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ کنند و از هرگونه اقدامی که باعث ایجاد اختلال یا طولانی شدن فرایند دادرسی شود، جلوگیری کنند. احقاق حق محکوم‌له باید به‌طور کامل و در اسرع وقت صورت پذیرد. ب- در راستای وظیفه رسیدگی در مهلت معقول، قوه قضاییه امکانات لازم را برای تسریع در رسیدگی و کاهش ورودی پرونده از طریق روش‌هایی مانند کاهش عناوین مجرمانه، اتخاذ تدابیر پیشگیرانه از وقوع جرائم در تعامل با دیگر قوا و ممانعت از اقدامات اختلاف‌انگیز یا فسادآور یا جرم‌خیز در سطوح مختلف مدیریتی دولتی یا خصوصی، ایجاد و توسعه نهادهای حل اختلاف کردن دادسراها و دادگاه‌ها، افزایش کارایی دستگاه قضا فراهم و در صورت ضرورت به تأسیس شعب جدید دادسرا و دادگاه و استخدام کارکنان قضایی و غیر قضایی اقدام می‌کند.

ماده ۱۱- حق رسیدگی علنی: محاکمات در همه دادگاه‌ها علنی برگزار می‌شود، مگر آنچه در قانون استثنا شده است. قضات موظفند استثنائات پیش‌بینی شده را به نحو مضیق تفسیر و همواره با احراز ضرورت و اصل تناسب آن‌ها را اعمال کنند. در مواردی که طرفین دعوا یا یکی از آن‌ها درخواست رسیدگی علنی کنند، دادگاه در حدود قانون و تنها با ارائه دلایل مستند و مدلل، می‌تواند قرار غیرعلنی بودن جلسه رسیدگی را صادر کند.

ماده ۱۲- حق بهره‌مندی از خدمات

بخشی از مردم یا منافع عمومی در قالب نظم و اخلاق عمومی، سلامت عمومی، امنیت عمومی و رفاه جمعی برخلاف قانون نقض گردد، دادستان به‌موجب ضوابط قانونی و یا مطالبه عمومی وارد عمل می‌شود و اقدامات لازم و ضروری را در جهت احیای حقوق نقض شده، انجام می‌دهد. دادستان در صورتی می‌تواند با استناد به احیای حقوق عامه عمل کند که موجب اختلال در تصمیمات و وظایف مدیریتی دستگاه‌های اجرایی در چارچوب قوانین و مقررات نشود و ورود وی ضروری، موجه، متناسب و مطابق قانون باشد. ماده ۹- در اجرای این دستورالعمل، اقدامات دادستان‌ها و دیگر مراجع و مقامات قضایی باید به‌گونه‌ای باشد که موجب اختلال در تصمیمات و وظایف مدیریتی دستگاه‌های اجرایی در چارچوب قوانین و مقررات نشود. در راستای وظیفه فوق، اشخاصی که در خصوص نقض قانون توسط مأموران دستگاه‌های اجرایی و قضایی یا جرائم ارتكابی از ناحیه آنان گزارش کرده یا مبادرت به افشای فساد می‌کنند، باید مورد حمایت و تشویق قرار گیرند و مرجعی برای اعلام آنان تعیین شود. ادله ارائه‌شده توسط آنان باید کامل و با ذکر مصداق باشد و هویت آنان نباید افشا شود.

ماده ۱۵- قاعده تسلیط یا حق مالکیت مشروع: حق مالکیت مردم و تحصیل اموال از راه قانونی مورد حمایت قانون است و تأمین امنیت مالکیت و تسهیل کسب و کار مشروع، حفظ ثبات در اسباب تملک و قراردادهای مردم و اصل آزادی قراردادهای الزامی است. قوه قضاییه با همکاری مراجع دیگر انتظامی و دولتی با جرائم علیه اموال و مالکیت مانند کلاه‌برداری تصرف عدوانی، سرقت مقابله می‌کند. قوه قضاییه بر حفظ حقوق مادی و معنوی مالکیت فکری شهروندان اهتمام می‌ورزد. حق اشخاص در دسترسی و یا تملک منابع طبیعی در حدود قانون و با تعهد به حفظ و بقای منابع و بدون ورود خسارت به محیط زیست و میراث مشترک ملی و انسان است و چنانچه تصرفات مذکور غیرقانونی یا مخل به محیط زیست یا تخریب میراث فرهنگی و تاریخی باشد یا مغایر و مزاحم حقوق قانونی دیگران باشد مقابله با آن از وظایف دستگاه قضایی و انتظامی است.

ماده ۱۶- اصل جبران خسارت: خساراتی که به سبب اقدامات یا بی‌توجهی یکی از مقامات رسمی در جهت خلاف حقوق قیدشده در قانون اساسی یا سایر قوانین و مقررات وارد می‌شود، علاوه بر مواردی که به‌طور خاص جبران آن در قوانین کشور پیش‌بینی شده است، باید در قالب قواعد عام مسؤولیت مدنی از سوی دولت یا شخص مقصر جبران شود.

ماده ۱۷- حق مبارزه با فساد: هر شخص باید حق دسترسی به نهادهای مبارزه با فساد را به‌منظور شکایت از طرز کار و سوء مدیریت و رفتار فساد آمیز همه اشخاص حقیقی و حقوقی را داشته باشد.

ماده ۱۸- حق حمایت دیپلماتیک و کنسولی: هر یک از اتباع جمهوری اسلامی ایران در قلمرو کشورهای دیگر از حق حمایت دیپلماتیک و کنسولی مانند کمک و مساعدت به آن‌ها در حفظ اموال، منافع و مالکیت فکری و به‌خصوص حفظ منافع اتباع محجور، صغار و زندانیان و حفظ امنیت مراسلات قضایی و غیر قضایی را دارد. دولت همچنین مکلف است نسبت به استیفای حقوق اتباع و دیپلمات‌های ایرانی آسیب‌دیده از اقدامات دولت‌های خارجی که در راستای منافع کشور یا مأموریت‌های محوله متحمل ضرر و خسارت شده‌اند، پیگیری نماید. بخش سوم- حقوق خاص شهروندی در فرایند دادرسی.

ماده ۱۹- فرض عدم مسؤولیت کیفری: اصل، برائت است و هیچ‌کس مجرم شناخته نمی‌شود، مگر این‌که جرم او در مراجع صالح ثابت شود. بار اثبات اتهام برعهده مدعی است، همه مقامات عمومی، به‌ویژه ضابطان دادگستری، قضات دادسرا و قضات دادگاه‌ها،

مکلفند مطابق اصل برائت از پیش‌دآوری درباره نتیجه محاکمه پرهیز کنند. **ماده ۲۰- منع مطلق شکنجه و رفتارهای تحقیرآمیز:** مظنونان، متهمان، شهود و مطلعان به‌هیچ‌وجه نباید در معرض رفتارهای غیرانسانی یا تحقیرآمیز قرار بگیرند. هرگونه شکنجه جسمی یا روحی، اجبار به اقرار یا ادای شهادت یا ارائه اطلاعات، رفتار توأم با توهین و تحقیر کلامی یا عملی، خشونت گفتاری یا فیزیکی و آزار جنسی یا هتک حیثیت و آبروی اشخاص مذکور از هر نوع و همچنین هرگونه تهدید، اعمال فشار و محدودیت بر خود فرد یا خانواده و نزدیکان اشخاص فوق، در هر شرایطی مطلقاً ممنوع است و نتایج حاصل از آن نیز قابل استناد در مراجع قضایی نیست. رفتارهای مذکور نسبت به افراد محکوم به حبس یا زندانی یا تبعیدشده فراتر از حکم قضایی صادر شده، ممنوع و موجب مجازات است.

ماده ۲۱- اصل شخصی بودن: با توجه به اصل شخصی بودن جرم و مجازات محکومیت‌ها باید بر طبق ترتیبات قانونی و منحصر به مباشر، شریک و معاون جرم باشد و افرادی که ارتکاب رفتار مجرمانه به آن‌ها انتساب ندارد، مصون از تعقیب و مجازات هستند.

ماده ۲۲- اصل منع محاکمه مجدد: هیچ‌کس را نمی‌توان به سبب یک رفتار دو بار محاکمه و مجازات کرد. دادگاه‌ها در موضوعی که قبلاً رسیدگی و حکم قطعی صادر شده است، حق دادرسی مجدد را ندارند، مگر آنکه حکم قطعی توسط مرجع ذیصلاح نقض شود.

ماده ۲۳- حق اعتراض و تجدیدنظرخواهی: هرکس حق دارد نسبت به تصمیم یک مرجع قضایی یا اداری که به ضرر او صادر شده است جز در موارد مصرح در قانون، اعتراض کند. اجرای مجازات بدون رسیدگی به اعتراض متضرر ممنوع است.

ماده ۲۴- منع بازداشت غیرقانونی و خودسرانه: هر شخص حق دارد از زندگی و آزادی و امنیت در سایه امنیت قضایی برخوردار باشد. هیچ‌کس را نمی‌توان بازداشت یا الزام به تبعید یا اقامت اجباری کرد، مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین کرده است. قضات موظفند موارد زیر را در فرایند دادرسی رعایت نمایند در غیر این صورت از مصادیق بازداشت

«مدت بازداشت

باید معقول و متناسب

با عمل ارتكابی یا اتهام

باشد و تمدید مدت

بازداشت فقط در صورت

احراز ضرورت آن

موجه است»

غیرقانونی یا خودسرانه به حساب می‌آید: الف- قرار کفالت یا وثیقه باید به نحوی صادر شود که متهم فرصت کافی برای تسلیم کفیل یا وثیقه در ساعات اداری همان روز داشته باشد. به این منظور، نباید به دلیل عدم ارائه خدمات اداری که دلایل آن منتسب به خود شخص نیست و به طولانی شدن بازداشت متهم منجر می‌شود، صدور قرار قبولی کفالت و یا وثیقه به تعویق افتد. ب- مدت بازداشت باید معقول و متناسب با عمل ارتكابی یا اتهام باشد و تمدید مدت بازداشت فقط در صورت احراز ضرورت آن موجه است. پ- ضابطان دستگیر کننده باید در اسرع وقت خانواده شخص بازداشت‌شده را به طریق مقتضی از اصل بازداشت و محل آن مطلع کنند. همچنین، در صورت تغییر محل بازداشت این امر باید به اطلاع خانواده شخص برسد. ت- در صورتی که شخص بازداشت‌شده تبعه دولت

یکی از آثار مهم تقسیم اموال به منقول و غیر منقول در شناخت مرجع قضایی دارای صلاحیت محلی ظاهر می‌شود. قانون مدنی در مواد ۱۱ تا ۲۲ معیارهای شناخت این اموال و مصادیق آنها را بیان کرده و قانون آیین دادرسی مدنی نیز در باب صلاحیت، طی مواد ۱۲، ۱۳ و ۱۵ درباره دادگاه صالح رسیدگی به دعاوی منقول و غیر منقول احکامی را مقرر نموده است. دعاوی راجع به مال منقول «شخصی» محسوب می‌شود و از قاعده کلی «صلاحیت دادگاه محل اقامت خوانده» تبعیت می‌کند. دعاوی مربوط به مال غیر منقول در دادگاه محل وقوع این مال طرح می‌شوند و استثنائاتی هستند بر قاعده. مرقومه «نهال درخت چه وضعیتی دارد» موضوع این نوشته است. (درج شده در مجله کانون وکلا شماره ۲۴۱ - بهار ۱۳۹۸)

سال دوم - شماره بیستم - هفته چهارم مهرماه ۱۳۹۹
نشریه روابط عمومی کانون وکلا و دادگستری مرکز

ماجرای به‌طور ساده از این قرار است که پس از اعطای وکالت موکل دچار جنون ادواری می‌شود، وکیل نیز بی‌خبر از آنچه برای موکل اتفاق افتاده با اختیاری که داشته وکالت خویش را به دیگری به دیگران تفویض می‌کند. قیّم محجور پس از آگاهی از این اتفاقات دادخواستی به خواسته ابطال وکالت اولیه و سپس وکالت‌های بعدی ارائه می‌دهد و حق نیز با اوست؛ وکالت عقد جایز است و جنون سبب از بین رفتن آن می‌شود. با از بین رفتن وکالت اعطایی از سوی خواهان (موکل) به خواننده ردیف نخست (وکیل اول) طبیعی است که وکالت‌های بعدی نیز باقی نخواهد ماند، چرا که این وکالت‌ها بر پایه وکالت نخست منعقد شده‌اند. اما دادگاه تجدید نظر به‌گونه دیگری می‌اندیشد... (درج شده در مجله کانون وکلا شماره ۲۴۱ - بهار ۱۳۹۸)

«حق همه محکومان است که پس از اجرای حکم به زندگی شرافتمندانه خود بازگردند و از همه حقوق شهروندی به‌ویژه اشتغال به کار برخوردار شوند. محرومیت اجتماعی هر محکوم جز در موارد مصرح قانونی و در حدود و زمان تعیین شده، ممنوع است. به‌منظور تأمین امنیت و منافع خانواده و سایر افراد جامعه و حمایت از فرد در روابط با اجتماع با هدف توانمندسازی زندانی آزاد شده همگام با تحولات اجتماعی، از همان آغاز محکومیت باید به آینده زندانی پس از خروج از زندان توجه شود»

بیگانه باشد، قوه قضاییه بازداشت وی را از طریق وزارت امور خارجه به سفارتخانه یا دفتر حافظ منافع کشور تبعه بازداشت شده اطلاع می‌دهد. مأموران کنسولی آن دولت حق دارند، از طریق وزارت امور خارجه درخواست خود مبنی بر ملاقات، مذاکره، مکاتبه و یا ترتیبات لازم برای نمایندگی قانونی فرد بازداشت شده را به قوه قضاییه ارسال نمایند. شخص بازداشت شده خارجی از تمامی حقوق قانونی برابر با سایر اشخاص برخوردار است. ث- فرد بازداشت شده در اسرع وقت و هم‌زمان با پذیرش در محل بازداشت، باید مورد معاینه پزشکی مناسب قرار گیرد و پس از آن مراقبت و درمان پزشکی در هنگام لزوم برای وی فراهم شود. این مراقبت و درمان باید رایگان باشد. ج- هنگامی که فرد در بازداشت مورد معاینه پزشکی قرار می‌گیرد، نام پزشک و نتایج معاینه باید به‌طور کامل ثبت شود. فرد بازداشت شده یا وکیل وی در صورت تقاضا، باید به پرونده پزشکی دسترسی داشته باشند. فرد بازداشت شده یا وکیل وی، حق دارد از مقام قضایی معاینه مجدد یا نظر پزشک دیگری را درخواست کند. چ- بازرسی بدنی بدون لباس ممنوع است، مگر در صورت ضرورت قطعی و در صورت باید با رعایت دقیق موازین شرعی انجام شود. بازرسی با شرایط فوق باید فقط از سوی متخصصان مراقبت‌های بهداشتی یا حداقل کارکنانی انجام شود که به‌خوبی از طرف متخصصان پزشکی مطابق استانداردهای بهداشتی، سلامتی و ایمنی آموزش دیده باشند. ح- قوه قضاییه در طول مدتی که فرد در اماکن تحت نظر این قوه یا سازمان‌های وابسته به آن بازداشت است، شرایط مناسب را از نظر امکانات رفاهی، بهداشتی، آموزشی و غیره فراهم می‌کند؛ به‌نحوی که کرامت انسانی افراد حفظ شود. خ- نگهداری فرد در بازداشت به‌گونه‌ای که وی به‌طور موقت یا دائم از استفاده از حس‌های طبیعی خود مانند دیدن یا شنیدن، با آگاهی از مکان و گذشت زمان محروم شود، نقض کرامت انسانی و مقررات به حساب می‌آید. ماده ۲۵- **برخورداری از امکانات اعم از رفاهی و بهداشتی در طول دادرسی کیفری؛** با توجه به اصل کرامت انسانی و برخورداری عموم شهروندان از حقوق اولیه، باید با متهم به‌عنوان یک بی‌گناه رفتار شود. بدین منظور، در طول مدت بازداشت تمامی شرایط انسانی از نظر امکانات رفاهی، بهداشتی، خدمات پزشکی، تغذیه، دسترسی به ارتباطات، برای او فراهم می‌شود. وضعیت بازداشتگاه‌ها از نظر موقعیت مکانی و فضای فیزیکی و حقوق بازداشت‌شدگان بایستی استانداردهای سازگار با استانداردهای کشور به‌صورت یکپارچه عملیاتی شود. ماده ۲۶- **حق دفاع و انتخاب وکیل؛** متهم باید از شرایط مناسب جهت تهیه و ارائه دفاع در فرصت کافی و مهلت معقول برخوردار باشد، و بتواند از مشاوره و انتخاب و داشتن وکیل و ارتباط با وی، مطالعه پرونده بهره‌مند و به‌شهود یا مطلعین یا کارشناسان پرونده دسترسی داشته و از وضعیت روحی و جسمی مناسب برای ارائه دلایل و دفاع برخوردار باشد. ماده ۲۷- **حقوق ویژه زندانیان و محرومان از آزادی؛** محکومان به حبس باید از تمام حقوق اولیه برخوردار باشند و در شرایطی نگهداری شوند که از امکانات رفاهی، بهداشتی، حرفه‌آموزی، بازپروری و غیره بهره‌گیرند. زندانیان در چارچوب قانون حق مرخصی دارند و هرگونه برخورد سلیقه‌ای و تبعیض‌آمیز در استفاده از حق مرخصی نسبت به زندانیان ممنوع است. سلامت جسمی و روحی زندانیان به‌طور منظم مورد پایش قرار می‌گیرد. وضعیت سلامتی زندانیان باید به‌صورت مرتب به اطلاع خانواده آنان برسد، نگهداری انفرادی زندانیان ممنوع است و صرفاً به‌طور موقت نسبت به زندانیان شورشی یا متمرّد که حضور آن‌ها موجب آسیب به دیگران شود با رعایت

از روی مسامحه تخلف اداری محسوب می‌شود و می‌تواند مشمول بند ۳۰ ماده ۸ قانون رسیدگی به تخلفات اداری، مصوب ۱۳۷۲ باشد. بخش چهارم: راهبردها. ماده ۳۱: در راستای حمایت از صنایع و رونق تولید داخلی، قوه قضاییه در جهت نیل به اقتصاد مقاومتی تدابیر پیشگیرانه و حمایتی حقوقی و قضایی را ضمن رسیدگی به پرونده‌های اقتصادی در زمینه‌های زیر اتخاذ خواهد نمود: الف- جلوگیری از ورشکستگی فعالان اقتصادی و تولیدی؛ عدم تعطیلی کارگاه‌ها و بنگاه‌های اقتصادی؛ ب- ایجاد زمینه تداوم فعالیت کارآفرینان، شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و فعالان اقتصادی بدهکار، از طریق راهکارهای قانونی؛ ماده ۳۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به تثبیت کامل مالکیت بخش خصوصی و مالکیت دولت بر انفال و ثروت‌های عمومی از طریق اتمام طرح کاداستر (حد نگار) در اسرع وقت اقدام می‌نماید و سازمان بازرسی کل کشور باید نسبت به اقدامات مستمر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط برای مستندسازی اموال ابنیه، اراضی، املاک و دیگر اموال غیرمنقول دولتی نظارت نماید. ماده ۳۳: با توجه به تأثیر احساس امنیت قضایی در عملکرد فعالان بخش اقتصادی کشور و بهبود فضای کسب‌وکار و جهش تولید، قوه قضاییه نسبت به ایجاد شعب تخصصی از دادگاه‌ها و دادسراها ویژه رسیدگی به امور اقتصادی اقدام می‌کند. معاونت راهبردی و آمار و فناوری اطلاعات با همکاری معاونت حقوقی و امور مجلس و مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه بعد از نیازسنجی ایجاد شعب مذکور در سطح کشور، ظرف مدت شش ماه از تصویب این سند، پیشنهادات خود را به حوزه ریاست قوه قضاییه اعلام می‌کنند. ماده ۳۴: در راستای کاهش اطلاع دادرسی و اصل تمرکز بر امور قضایی، قوه قضاییه با توجه به نتیجه مطالعات میدانی و پژوهشی و با همکاری افراد صاحب‌نظر و معاونت‌های راهبردی و آمار و فناوری اطلاعات و حقوقی و امور مجلس، اموری که به معنای اخص غیر قضایی‌اند، اما در حال حاضر در صلاحیت

قوه قضاییه قرار دارند، احصا و در قالب لایحه قضایی جهت جری تشریفات قانونی به حوزه ریاست قوه قضاییه اعلام می‌کند. ماده ۳۵: الف) به‌منظور ارتقاء اصل حاکمیت قانون و اعتماد شهروندان به نظام قضایی و در راستای سیاست‌های قضایی، آموزش همگانی شهروندان نسبت به حقوق شهروندی و حقوق و تکالیف متقابل شهروند - نظام قضایی با همکاری قوه مجریه، در دستور کار نهادهای ذی‌ربط از جمله صداوسیما قرار خواهد گرفت. ب) به‌منظور دستیابی عملی به اهداف این سند و ارتقاء امنیت قضایی و تضمین حقوق شهروندی، قوه قضاییه موظف است نظام جامع آموزش قضات و کارمندان را از طریق استانداردسازی آموزش قضات و کارمندان پس از جذب و پیش از شروع به کار و همچنین ضمن خدمت و پیش از ارتقاء تدوین کند؛ به‌نحوی که آنان، به‌ویژه در مراجع تخصصی، آموزش‌های لازم را برای انجام شایسته وظایف خود دریافت کنند. پ) معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی با همکاری معاونت حقوقی و امور مجلس در راستای ارتقای سطح اطمینان به آرای امور اقتصادی و تسریع در رسیدگی و استاندارد نمودن فرایند رسیدگی به این امور، در شعب ویژه، نسبت به جذب، شناسایی، آموزش و تربیت قضات این شعبات اقدام می‌کند. ماده ۳۶: برای تسهیل پذیرش و سازگاری قضات و کارکنان با سازوکارها و رویه‌های ارتقاء شفافیت در نظام قضایی، پیش از عملیاتی شدن روش‌های مربوط باید آموزش‌های لازم در اختیار آن‌ها قرار بگیرد. ماده ۳۷: در راستای افزایش سرعت رسیدگی به پرونده‌ها، سهولت دسترسی آزاد شهروندان به اطلاعات قضایی خود و حفظ امنیت این اطلاعات، قوه قضاییه افزایش سطح استفاده از فناوری اطلاعات در امور اداری و قضایی قوه و ارتقاء سرعت، کیفیت و کمیت دسترسی شهروندان به اطلاعات قضایی خود و تقویت امنیت اطلاعات در فناوری مورد استفاده در دادگاه‌ها و دفاتر خدمات الکترونیکی را در دستور کار خود قرار می‌دهد.

سید ابراهیم رئیسی

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با صدور رأی وحدت رویه‌ای موجب قطع حمایت‌های قضایی کارشناسان حقوقی سازمان‌های دولتی را فراهم نموده است. این حمایت‌های قضایی به موجب ماده واحده قانون حمایت قضایی از کارکنان دولت و پرسنل نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۶ و آیین‌نامه اجرایی آن قانون مصوب ۱۳۷۹ برقرار گردیده بود. در اجرای ماده ۱۳ آیین‌نامه مذکور سازمان‌های دولتی مجاز بودند برای جبران زحمات کارشناسان حقوقی خود حداکثر چهل درصد فوق‌العاده جذب پرداخت نمایند. با تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری در سال ۱۳۸۶ و به موجب ماده ۷۸ آن کلیه مبنای پرداخت خارج از ضوابط و مقررات قانون مدیریت خدمات کشوری لغو گردید... (درج شده در مجله کانون وکلا شماره ۲۴۱ - بهار ۱۳۹۸)

سال دوم - شماره بیستم - هفته چهارم مهرماه ۱۳۹۹
نشریه روابط عمومی کانون وکلای دادگستری مرکز

برخی از محاکم تعلل نا متعارف دارنده چک در اقامه دعوا را آمارهای برانصراف علمی او از مطالبه خسارت تأخیر تأدیه (از زمان سررسید تا زمان اقامه دعوا) و ترک فعلی از جانب وی تلقی می‌کنند و در نتیجه خسارت تأخیر تأدیه را تنها از زمان طرح دعوا قابل مطالبه می‌دانند. (درج شده در مجله کانون وکلا شماره ۲۴۱ - بهار ۱۳۹۸)

توضیحات رئیس کانون وکلای دادگستری مرکز درباره سند امنیت قضایی

۱- سند امنیت قضایی در بردارنده اصول بنیادینی است که از یک طرف بر رعایت حقوق و آزادی‌های اشخاص در جامعه تأکید می‌کند و از طرف دیگر تکالیف صاحب منصبان حکومت را در قبال حمایت از این حقوق و آزادی‌ها و رعایت آنها مشخص می‌نماید. هدف از تنظیم این سند ایجاد امنیت قضایی برای شهروندان و نهایتاً رسیدن به عدالت قضایی در فرایند رسیدگی‌های حقوقی و کیفری است. برای رسیدن به این هدف به اصول و قواعدی استناد شده است که غالب آنها در قوانین موضوعه کشور از جمله قانون اساسی و قوانین عادی وجود دارد ولیکن قرائت‌های متفاوت و یا عدم اجرای دقیق آنها ریاست محترم قوه قضائیه را در دوره جدید بر آن داشته که بر رعایت آنها تأکید نماید. ۲- سرلوحه این سند اصل اعتماد و انتظار مشروع شهروندان است. رئیس محترم قوه قضائیه به درستی واقف بوده است که اگر اعتماد عمومی به دستگاه قضا از بین برود و توجهی به انتظارات مشروع مردم نشود، سخن از ایجاد امنیت قضایی بی‌معنی خواهد بود به همین دلیل رکن رکن این سند را تحکیم اعتماد عمومی به دستگاه قضا و توجه به انتظار مشروع مردم از مسئولین قضایی قرار داده است. ۳- بدون شک افزایش اعتماد عمومی در دستگاه قضایی زمانی محقق می‌شود که صاحب منصبان قضایی به اصول دیگر اشاره شده در سند به عنوان اصول بنیادین دادرسی توجه نمایند. ۴- از جمله این اصول که رعایت دقیق آنها اصل اساسی اعتماد عمومی را تضمین می‌نماید، اصل برابری اشخاص در مقابل قانون، اصل عطف به ماسبق نشدن قوانین و مقررات، اصل قانونی بودن جرم و مجازات، اصل شفافیت در رسیدگی‌ها و اصل استقلال و بی‌طرفی قاضی است که اگر به درستی و آنگونه که در آموزه‌های حقوقی به آنها اشاره شده توسط قضات عالم و مسلط بر موازین قضایی رعایت شود بدون شک بخش مهمی از امنیت قضایی شهروندان رعایت خواهد شد. ۵- البته در این بخش جای دو اصل بنیادین دیگر یعنی اصل تقابلی بودن دادرسی و اصل حق دفاع مستقل که لازمه امنیت قضایی است، خالیست که امیدوارم ریاست محترم قوه قضائیه با روشن بینی که دارند این دو اصل بنیادین را نیز که تضمین کننده حقوق دفاعی اشخاص در مراجع قضایی است اضافه نمایند. ۶- از ویژگی‌های مهم این سند پرداختن به حقوق عام و خاص شهروندان در فرایند رسیدگی‌های قضایی است. ۷- از جمله حقوق عام شهروندی مذکور در این سند، حق دادخواهی و دسترسی آسان به مراجع قضایی است که در قانون اساسی بر رعایت آن تأکید شده است. حق رسیدگی و دادرسی در مدت معقول حق دیگری است که امروزه عدم تحقق آن در بسیاری از بخش‌های قضایی حقوق شهروندان را به مخاطره انداخته

اگر اعتماد عمومی به دستگاه قضا از بین برود و توجهی به انتظارات مشروع مردم نشود، سخن از ایجاد امنیت قضایی بی‌معنی خواهد بود

است. حق رسیدگی علنی دادگاه‌ها از جمله حقوق دیگر اشاره شده است که متأسفانه توسط برخی از دادگاه‌ها به دلیل عدم وجود فضای کافی برای تماشاجی و بدون صدور قرار غیرعلنی بودن محاکمه، رعایت نمی‌شود و از همه مهم‌تر حق بهره‌مندی از وکیل مستقل از بدو تا ختم فرایند دادرسی در کل مراجع رسیدگی‌کننده اعم از مراجع قضایی و شبه قضایی است. در این بخش ریاست محترم قوه قضائیه به درستی به حق انتخاب آزادانه وکیل و ممنوعیت هرگونه تحمیل وکیل یا تهدید حق آزادی انتخاب وکیل همچنین مصونیت وکیل از تعقیب در مقام دفاع تأکید و استقلال وکیل را فارغ از هرگونه فشار سیاسی و تهدید و آزار و اذیت مورد توجه قرار داده است. ۸- اجرای این بخش از سند که بسیار هوشمندانه تنظیم شده است مستلزم دو اقدام قانونی است. اقدام اول حذف تبصره ذیل ماده ۴۷ قانونی آئین دادرسی کیفری که انتخاب آزادانه وکیل توسط اصحاب دعوی را سلب نموده و با تحمیل وکیل و تحدید حق آزادی انتخاب وکیل یکی از حقوق بنیادین شهروندی را نقض نموده است و اقدام دوم حذف مرکز وکالتی وابسته به قوه قضائیه و جذب اعضای آن در زیر مجموعه کانون‌های وکلای دادگستری مستقل طی یک فرایند قانونی است که انجام آن تضمین کننده استقلال وکیل طبق مفاد سند می‌باشد. علاوه بر این ریاست محترم قوه قضائیه به یکی دیگر از مهم‌ترین نیازهای شهروندان و تکالیف حاکمیت که تا کنون به درستی اجرا نگردیده است اشاره نموده و آن در اختیار گذاشتن کمک‌های حقوقی رایگان به اشخاص نیازمند است. ایشان با وقوف به تجربیات جهانی در این خصوص مقرر داشته‌اند که قوه قضائیه باید برای اشخاصی که قادر به پرداخت هزینه خدمات حقوقی اعم از مشاوره و وکالت یا کارشناسی یا داوری اجباری نیستند، امکان استفاده از این خدمات را به طور رایگان یا ارزان فراهم کند. امروزه در دنیا برای این بخش از کمک‌های حقوقی ردیف بودجه علی‌هده در قانون بودجه سنواری در نظر می‌گیرند. به عنوان مثال در انگلیس مبلغ ۲/۵ میلیارد پوند، در هلند ۱/۷ میلیارد دلار و در استرالیا یک میلیارد ریال در بودجه سالیانه برای کمک‌های حقوقی قرار می‌دهند و سپس وجوه مذکور را در اختیار

کرده است. ۱۰- ذکر رفتارهای غیر انسانی یا تحقیرآمیز با مظنونان، متهمان، شهود و مطلعان از قبیل هرگونه شکنجه جسمی یا روحی، اجبار به اقرار یا ادای شهادت یا ارائه اطلاعات، رفتار توأم با توهین و تحقیر کلامی یا عملی، خشونت گفتاری یا فیزیکی و آزار جنسی یا هتک حیثیت و آبروی اشخاص از هر نوع و همچنین هرگونه تهدید، اعمال فشار و محدودیت به خود فرد یا خانواده و نزدیکان شخص، از جمله مصادیقی است که در سند برای تمام کردن حجت در فرایند تحقیق و رسیدگی‌های کیفری به آن اشاره گردیده که حائز اهمیت و قابل تقدیر است. ۱۱- حق اعتراض و تجدید نظرخواهی حق دیگری است که در این بخش به آن پرداخته شده است. در شرایط حاضر متأسفانه در مقررات ما اصل بر عدم حق اعتراض و تجدید نظر است. برای اجرایی شدن این بند ضرورت اصلاح مقررات آیین دادرسی و اصل قرار دادن حق اعتراض و تجدید نظر ضروری است. ۱۲- ذکر مصادیق بازداشت غیر قانونی و خودسرانه در ماده ۲۴ سند از قبیل بازداشت در نتیجه قرارهای کیفری فاقد زمان لازم برای معرفی کفیل و وثیقه گذار، قرارهای کیفری نامناسب، تمدید قرار بازداشت غیر ضروری، و مصادیق محدود کننده حقوق بازداشت شده از قبیل عدم اطلاع خانواده بازداشت شده از اصل بازداشت و محل آن، عدم معاینه پزشکی و مراقبت و درمان از بازداشت شده، بازرسی بدنی بدون لباس، عدم رعایت کرامت انسانی، نگهداری فرد بازداشت شده به گونه‌ای که وی به صورت موقت یا دائم از استفاده از حس‌های طبیعی خود مانند دیدن و شنیدن، با آگاهی از مکان و گذشت زمان محروم شود و ممنوعیت مطلق اعمال فوق از دیگر مواردی است که در سند به منظور تمام کردن حجت برای ضابطین قضایی و قضات در فرایند رسیدگی‌های کیفری آورده شده است. موارد ذکر شده فقط بخشی از آموزه‌های سند امنیت قضایی بود که به طور مختصر به آن پرداخته شد. بدون شک اجرای کامل مفاد سند گامی اساسی در جهت حرکت به سمت تحقق دادگستری شایسته در کشور خواهد بود که امیدوارم با کمک قوای سه گانه محقق شود. کانون وکلای دادگستری با استقبال از رویکرد مرفعی سند امنیت قضایی، آمادگی خود را جهت کمک به اجرایی شدن مفاد آن اعلام می‌دارد.

امروزه در دنیا برای این بخش از کمک‌های حقوقی ردیف بودجه علی‌هده در قانون سنواری در نظر می‌گیرند